

12237
Fo

N° 18

27

DE
FORO DELICTI IN CONFINIO CIVITATVM
COMMISSI

1793 11

DISPV TATIO

Q V A M

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE
PRAESIDE
CHRISTOPHORO CAROLO STVEBEL

VTRIVSQVE IVRIS DOCTORE ET CAVSARVM PATRONO

DIE XVIII. IVNII A. R. S. MDCCXCHII.

H. L. Q. C.

PVBLCICE DEFENDET

AVCTOR

IOANNES CAROLVS MICHAEL WEHNER

TORGAVIENSIS.

VITEBERGAE,

LITERIS TZSCHIEDRICHII.

118

12227
70

COMMISSIONER OF THE GENERAL LAND OFFICE

GENERAL LAND OFFICE

THE GENERAL LAND OFFICE

GENERAL LAND OFFICE

GENERAL LAND OFFICE

GENERAL LAND OFFICE

GENERAL LAND OFFICE

GENERAL LAND OFFICE

GENERAL LAND OFFICE

GENERAL LAND OFFICE

GENERAL LAND OFFICE

GENERAL LAND OFFICE

GENERAL LAND OFFICE

GENERAL LAND OFFICE

§. I.

Qui de lege poenali violanda cogitant, sperantes, fore, vt delictum commissum iudices celare, aut fuga saltem capeffenda ex eorum manibus elabi possint, ad crimina perpetranda fere accedunt. Iam vero, cum in extremis ciuitatum locis delinquentibus actiones suas occultandi, vel ad alias prouincias fugiendi maior suppetat copia; non raro fieri solet, vt ii, qui male facta machinantur, vltimos ciuitatis fines quaerant, eoque de industria se conferant, aut, si in his locis iam versentur, commoda hac occasione ad leges migrandas se abripi patiantur. Ne igitur criminibus vllus locus relinquatur, hanc quoque viam eludendi iurisdictionem criminalem impediri atque praescindi, necesse est. Huc spectant leges et mores, qui in persequendis inuestigandisque delinquentibus, qui in fugam se coniecerunt, apud nos obseruantur, eique consilio, si forum delicti commissi nulli dubio obnoxium est, optime consulere videntur. ^{a)} Interdum tamen accidit, vt, crimine in limite ciuitatis perpetrato,

A 2

pla-

^{a)} vid. PÜRTMANNI Elem. iur. crim. Lib. II. c. 26.

plane ignoretur, vtrum v. c. pugna singularis, rapina aut homicidium in nostris terris, an in prouincia finitima sit susceptum, ideoque ipsum forum delicti commissi in dubium vocetur. Atque tam effectu destitui optimas leges contra fugitios criminum reos, si iudices diuersarum terrarum de competentia fori dubii haerentes inter se adhuc litigent, institutisque salutaribus vti prohibeantur, bene quidem iureconsulti intellexisse, minime vero quaestionem satis accurate explicasse videntur. Quamquam enim hoc in casu delictum in confinibus ciuitatum sese contingentibus commissum esse ponunt, dubium tamen, quod excitari diximus, hoc modo remotum, litemque compositam minime reperies, sed tota res adhuc admodum controuersa est. Quibus autem praemissis satis patet, hanc causam neque vsu forensi destitui, neque leuis momenti esse ad reipublicae securitatem atque salutem.

§. 2.

Accingamus igitur nos ad rem ipsam, indagemusque paullo accuratius, quam hucusque factum esse videtur, in quibus ius et obligatio delicta in confinio vicinarum ciuitatum commissa puniendi reperiatur. Atque hic silentio facile praetermitti possunt inanes illae coniecturae, quibus ex vestigiis perpetrati sceleris iudicari

cari posse, existimant, in cuiusnam ciuitatis finibus delictum sit consummatum. In quaestione enim proposita talis causa fingitur, vt de loco delicti commissi plane non constet, omnisque huius loci praesumptio excludatur. Volunt quidem, vt haec modo afferam, eum competentem censendum esse iudicem, in cuius terris caput, tanquam membrum corporis principale, vel ea corporis pars, quae cor continet, reperiatur, quippe quod fons vitae sit, primum in viuendo et vltimum in moriendo; aut in cuius terris pedes occisi saltem deprehendantur, cum ibi eum stecisse vulnusque lethale accepisse intelligatur; aut denique in cuius terris sanguis effusus conspiciatur, quia eo in loco factum esse perpetratum exinde appareat. Quae quidem indicia vana incertaque esse, multoque minus liti dirimendae sufficere, in oculos statim incurrit. Etiam si enim reuera summam semper probabilitatem efficiant, in causa praesertim homicidii, minime tamen in multis aliis delictis adhiberi possunt. b) Vt vero in viam reuertar, a qua istae ingeniosae coniecturae paullulum me deduxerunt, illorum sententiae, quae nostram quaestionem

A 3

magis

b) vid. CARPZOV. Quaest. 110. n. 26-34. MATTHAEI de crim. L. 48. Tit. 13. n. 6. BRUNNEMANN Proc. inquis. c. 3. n. 19. et BERLICH. P. I. Dec. 62. n. 8.

magis tangunt, primum in medium veniant. Iam seculo XVII. MATTHÆI ^{c)} in hac causa cognitionem utrique iudici diuersarum ciuitatum defert, ita tamen, vt ille praeferatur, qui alterum praeuenerit. Quam sententiam hac potissimum ratione suffulcit, quia ita delictorum coercitioni nulla plane mora adferatur, neque reus, dum iudices mutuo se praestolentur, interim elabatur. Admodum probabilem esse, ciuitatque quodammodo proficuum hanc rationem, non negauerim, praesertim ob diuersa iudicum studia, aliaque incommoda, quae forum mixtum habet adiuncta. Attamen cum hic non quaeratur, quis facilius, nullaque interiecta mora, sed quis iure suo delicta in confinio commissa coercere possit, atque ex eo, quod facillime celerissimeque negotio defungamur, non sequatur, nobis eiusdem suscipiendi ius competere; haec argumentandi ratio parum idonea censenda est. Quod porro ad praeuentionem attinet, qua vnus alterum iudicem excludere possit, dubitantibus, vtrum scilicet ad eam citatione, an deprehensione opus sit, recte quidem laudatus iureconsultus respondet, illam sufficere, si neuter reum iam deprehensum teneat, frustraneam autem fore, si reus in manibus alius iudicis eum non exhibentis

c) De criminibus Lib. 48. Tit. 13. n. 7.

bentis versetur. At ne praeventioni quidem hic locus esse potest, quae requirit, ut de competentia iudicum in genere quidem constet, sed in hypothese, paribus utriusque iuribus concurrentibus et inter se pugnantibus, quilibet cum exclusione alterius illam exercere possit. Sic illi recte praeventione uti possunt, quorum vnus ob domicilium delinquentis, alter vero ob delictum in terris suis commissum vel arrestum ius suum puniendi probari vult, cum haec fora plane paria nostris moribus reperiantur. Vbi vero incertum est, sub cuius iurisdictione quis deliquerit, et vterque iudex sibi solitariam competentiam asserit; praeventio suo destituitur fundamento. ^{d)} Sic fortis quoque auxilium, quo alii rem decidi volunt, MEISTERVS reprobat, quippe quod conuentiones de hoc casu antea initas supponat, hic vero inquiramus, cuiam iudici legibus posituis hac de re tacentibus ex principiis iuris criminalis vniuersalibus cognitio eiusmodi causae sit deferenda. Ceterum optimi iuris criminalis interpretes in ea sententia conspirant, si ob confinium terrarum nos plane fugiat, in cuius ciuitate delictum sit perpetratum, causam

d) vid. MEISTERS *vollständige Einleitung zur peinlichen Rechtsgeltesamkeit in Deutschland*, S. 626. et BOEHMER ad CARPZ. obs. 4. quaest. 110. n. 38.

sam ad iudices finitimos pari iure pertinere, neque vnum alterum excludere posse, ita vt forum constituatur mixtum, omnesque inquisitionis actus vtriusque nomine suscipiantur. e) At enim a me impetrare non potui, vt illorum virorum communem amplecterer sententiam. Primum enim forum mixtum in se spectatum vix, ac ne vix quidem locum habere potest, cum, vt ipse BOEHMERVS fatetur, innumeras parere soleat molestias, et saepe ipso careat exitu. Quodsi hoc in casu, addit ille, in vno loco accusatorius, in altero inquisitorius processus receptus, vel de loco inquisitionis causa coeundi et executionis suscipiendae lis emergit, pacto aut forte suffragante, cui ex duobus magistratibus magis fauendum, definiiri debet; sine his enim mediis nullus adest exitus. Deinde haec opinio parum idonea videtur cum ob solam incertitudinem fori competentis, nullisque aliis rationibus explicatis eam defendunt. Faciamus igitur periculum, vtrum alia via res expediri, atque ex primis iuris criminalis principis rectiori modo proponi possit.

§. 3.

e) v. CAREZ. Nov. Pract. rerum crimin. quaest. 110. n. 37. MEISTER l. c. S. 627. BOEHMER l. c. QVISTORP. Grundsätze der deutschen peinlichen Rechts, Th. 2. §. 575.

Quod ad statum causae praesentis pertinet, qui primum nobis formandus est, nimis subciliter a iureconsultis excogitatus esse videtur. Delictum enim ita in confinio committi posse, ut neutrius ciuitatis terras reus magis tangat, et in linea quasi duas prouincias definiente et seiungente locus facinoris constituatur, cogitari nequit. Etiam si igitur quis in extremis ciuitatum vicinarum locis in crimen incurrat, semper tamen vnus imperii fines ingrediatur, necesse est. Quare si vestigiis facinorum aliisque probandi auxiliis locus delicti commissi in hoc casu explorari non potest, duo tantum assumenda sunt: delictum nempe aut in nostris terris, aut in loco his proximo esse perpetratum, forique competentia ex alterutra ratione est diiudicanda. Neque ita res multum difficultatis habet. Haec locorum diuersitas iurisdictionem criminalem parum mutat, cum ius puniendi minime a loci, vbi delinquitur, conditione totum pendeat, sed ex reorum potius obligatione factum quoddam omittendi sit aestimandum. Ita fit, ut noui iuris in causa proposita statuendi studio plane superfedere, eamque consuetis de fori competentia praeceptis superstruere, atque ex iisdem explicare possimus. Veniamus igitur ad rem propius, consideremusque, vtrum et quatenus ex illis duabus rationibus

bus ipsum ius coercendi male facta ad hunc usum revocari queat. Hoc ius, quatenus in ciuitate iuribus maiestatis continetur, eique soli, penes quem summum est imperium, competit, erga eos tantum exerceri posse, qui legem poenalem, qua tenebantur, sponte violauerint, tritum atque decantatum est. Cum porro tam legum obligatio, quam facultas earum violationem vindicandi variis nitatur atque definiatur rationibus, in causa praesenti ante omnia inter eas accurate distinguendum est. Quatuor autem hic indaganda videntur. Quaritur enim primo, cuiusnam et praecipue vtrum vtriusque ciuitatis legibus actio in confinio facta aduersetur, nec ne; secundo cui ciuitati delicti reus tanquam membrum fuerit adscriptus; tertio vtrum is, cuius iura proxime imminuta sunt, legum securitate fruatur, nec ne; et quarto denique, vbi reus crimine admisso versetur. Quae si accurate exposuerimus, sine dubio apparebit, nullis in hac causa opus esse exceptionibus, sed forum delicti commissi suo fundamento hic nunquam destitui.

§. 4.

In foro delicti commissi, quod dicitur, constituendo non solum ad locum, vbi male factum perpetratur, sed ad leges poenales quoque eius loci respicimus,

mus, quibus illud contrarium simul esse debet. Loci propterea ratio habetur, ibique persecutionem criminum, et inprimis poenarum executionem recte fieri statuitur, primo, quia eo in loco ii, quibus delinquendo damnum proxime fuit illatum, plerumque adsunt, delictorumque inuestigatio longe facilior est; deinde etiam praecipue, quia eius loci securitas potissimum turbata, et poenarum ibidem exequendarum auxilio restituenda magisque confirmanda est. Itaque securitate apud eos, qui in periculum adducti sunt, stabilienda inprimis facultas in loco delicti commissi a reo poenam sumendi nititur, nec iisdem limitibus, quibus loci dominium definitur, circumscribi potest. Etiam si igitur incertum sit, vtrum delicti reus intra nostrae ciuitatis fines, an in loco iis proximo, seu, vt loqui solent, in confinio deliquerit, perinde est, et forum delicti commissi pari iure obtinere debet, cum ciuitatis nostrae securitas, crimine fortasse extra fines territorii, in proxima tamen vicinitate admissio, pariter laedatur, ac si in nostris terris id perpetratum fuerit. Quod vero ad alterum, quod in foro delicti commissi desideratur, pertinet, nempe ad legum praecepta, quae actionem illicitam prohibent, in nostra causa duplici ratione forum delicti commissi locum habet. In confinio quidem delinquens vel vtriusque, vel vnius tantum ciuitatis leges migravit. Primum si accedit, vtriusque ciuitatis iudex pari iure delicti reum castigare potest, ita vt forum in hoc casu plane sit commune. Sed rem vberius exponamus.

mus. Inceritudinem loci ius puniendi non mutare, cum ex principiis allatis perinde sit, vtrum quis intra, an extra fines territorii delinquat, modo securitas sit laesa, iam docuimus. Nunc violatis vtriusque ciuitatis legibus, profecto vtriusque ciuitatis securitas quoque periclitatur. Cuilibet igitur illorum magistratuuum ius competit, de eiusmodi delicto cognoscendi, idque secundum leges loci puniendi. Et cum nullius iudicis competentia hoc loco in dubium vocetur; praeuentioni locus est relinquendus, ita, vt vterque quidem hoc iure fruatur et hac obligatione teneatur talia delicta coercendi, vnus tamen alterum praeueniendo ab officio tristi liberet. Etenim longe absit, iurisdictionem criminalem ad exoptatos referre redivit. Nam si vnus poenis infligendis securitatem restituit, ab vna parte vltiori coercitione non amplius opus est, ab altera vero duplici poena irroganda maxima inferretur iniuria. Rarissime quidem fit, vt malefactum in hac ciuitate leuius peccatum, in illa vero atrox crimen habeatur, ideoque diuersissimae statuantur poenae, atque vnus legibus mitioribus alterius securitas in periculum adducatur. Vera enim crimina in vnaquaque ciuitate plane eadem semper esse debent, et delicta politicae, quae pro cuiuslibet ciuitatis conditione saepe variant, tantam vim raro habent, vt de vltiori coercitione quaestio mouenda sit. Quodsi tamen necessarium videatur, vt in casu quodam tutiora adhibeantur securitatis auxilia, magistratus alius praeventione ab inquisitione criminali exclusus, nisi causae
fori

fori deprehensionis aut remissionis, de quibus infra dicendi locus erit, intercedant, poenaeque alibi iam solutae, hic, quantum necessarium putetur, his viis ad augeri possint, proscriptione aliisque polliciae institutis reipublicae prospiciendum est. Restat nunc, ut de aliis iisque diuersis, quae hic obuenire possunt, delinquentium, aut laeforum conditionibus paullulum differemus doceamusque, quatenus fori competentia in hoc casu ab iis pendeat. Delicti reus aut eius ciuitatis, in qua causa criminalis agitur, aut eius, quae a criminis cognitione praeuentione liberatur, aut alius membrum esse potest. Sed hoc non impedit, quo minus vterque magistratus ciuitatum, in quarum confinio delinquebatur, causam cognoscat. Peregrinis enim leges nostras violantibus nomine ciuium temporariorum eadem imponenda est poena, quae ciues perpetuos manet, neque illam, quam vulgo statuunt, exceptionem admittimus, leuiorem nempe poenam irrogandam esse peregrinis, si in loco, vbi domicilium habent, aut causa agitur, mitior poena obrineat. Rationes huius sententiae alio tempore explicatae sunt. f) Porro is, cuius iura delicto proxime sunt turbata, aut iudicis, qui in delictum inquirat, prouinciae ciuis adscriptus, aut alius

B 3

impe-

f) vid. Disp. Vtrum et quatenus fori nostri vsus in puniendis subditorum temporariorum delictis, si qua apud nos commiserint, cum principiis iuris criminalis vniuersalibus conueniat, quam nuper auxilio ICtissimi Praefidis F. A. V. IACOBI inter nos defendit.

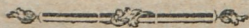
imperio subiectus est. In utroque autem casu ius puniendi commune manet, et hoc tam ex iure naturae, quam ex aliis rerum publicarum institutis deduci potest. Secundum illius praecepta alios quoque, etiam si cum iis de eo antea non conuenerimus, defendere, nec non in poenis infligendis adiuuare debemus, si laesorum securitas nostrum auxilium requirere nobis videtur. Iam cum ciuitas personam mysticam constituat, hocque nomine iisdem erga alios extra se viuentes obligationibus teneatur, ius naturae in hoc quoque casu praecipit, ut laesus, licet sit peregrinus, ciuilibus defendatur poenis. Ceterum peregrini per nostras terras iter facientes, aut ex alia causa apud nos commorantes plerumque commercii suis varia nobis adferunt commoda, et pro ciuili securitate, qua fruuntur, pecuniam quandam, quam germanice *Gelote* dicimus, soluere solent. Peregrini igitur partim secundum politicae praecepta, partim ex tacita conventionione non minus securi praestandi sunt quam ciues.

§. 5.

Perueniamus nunc ad alterum, quem adsumimus, casum, vbi vnus tantum ciuitatis leges ab eo, qui in confinio duarum prouinciarum deliquit, violatae sunt. Interdum enim fieri potest, ut leges, praefertim politicae, vnus ciuitatis facto aliquo interdican, poenisque grauibus istud persequantur, quod in alia ciuitate pro diuersa huius conditione recte permittitur. Atque tunc forum commune utriusque iudici non amplius esse

esse attribuendum, per se statim intelligitur. Tum enim ibi forum delicti commissi inuenit locum, vbi leges hanc actionem prohibent, et quidem sine discrimine, vtrum ciuis, an peregrinus in delictum incurrat, aut damnum eo proxime sentiat. Hoc ex iisdem rationibus, quas in prioribus exposuimus, satis luculenter elucet. Sed quaestio, quae hic mouenda, quaeque vterius nobis explicanda est, spectat ad delinquentem, qui aufugit, atque apud principem vicinum deprehenditur, cuius leges non migravit. Hic quidem quaeritur, vtrum reus ad forum delicti commissi remitti possit aut debeat. Iterum confugiendum est ad ius naturae atque indagandum, quatenus singuli homines aliorum litibus atque iniuriis sese immiscere, quandoque laeso contra iniustum aggressorem auxilium praestare possint, vel ad opem ferendam obligatione naturali obstringantur. Iam secundum praecepta iuris naturae, quod impediri iuber, ne natura humana in alius vllus abutatur, obstricti sumus, vt de iniuriis aliis inferendis cogitantem vi repellamus, atque laesi securitatem, si nempe nobis certo persuadeamus, illam alias esse perituram, ideoque nostrum auxilium ad eam recuperandam seruandamque necessarium putemus, poenarum deterritione restituere studeamus. Quodsi ad conditionem inter duas ciuitates, cum alterius securitas in confinio turbata est, intercedentem adcommoamus, facile quidem est ad intelligendum, summam societatis ciuilis potestatem delinquentem vnum paucosue viribus

bus semper antecedere, et nunquam, vt contra singulos defendatur, alius ciuitatis potestate opus habere, ita vt princeps, in cuius terris is, qui alius ciuitatis leges transgressus est, commoratur, nomine illius a reo solum poenam sumere cogatur. Quare forum deprehensionis, quod in iure criminali dicitur, inter diuersas ciuitates ratione sufficiente plane destituitur, nisi plures prouinciae ita coniunctae sint, vt nouam vniuersam ciuitatem constituant, cuius rei egregium nobis exemplum imperii Germanici forma praebet. At enim vero nonne securitas turbatae ciuitatis saepe exigere potest, vt vicinus princeps reum ad se fugientem transmittat, eamque in poenis infligendis hoc modo adiuuet? Spe enim ex loco peregrinis terris finitimo facili negotio aufugiendi, atque poenam delicti ibi perpetrati probabiliter euitandi ad delinquendum inuitantur ciues, ac de legum sanctitate multum detrahitur. Vicinarum igitur ciuitatum securitas necessario requirit, vt delinquens vnus tantum leges laedens remittatur, vtque, omni spe forum delicti effugiendi erepta, poenae sua non priuentur auctoritate. Quodsi verum est, nemo in dubium vocabit, ciuitatem ex principiis iuris publici vniuersalis teneri, delicti in confinio suo commissi reum ad forum facinoris remittere, cum diuersarum ciuitatum erga se inuicem plane eadem sit conditio, ac singulorum extra ciuilem societatem viuentium.

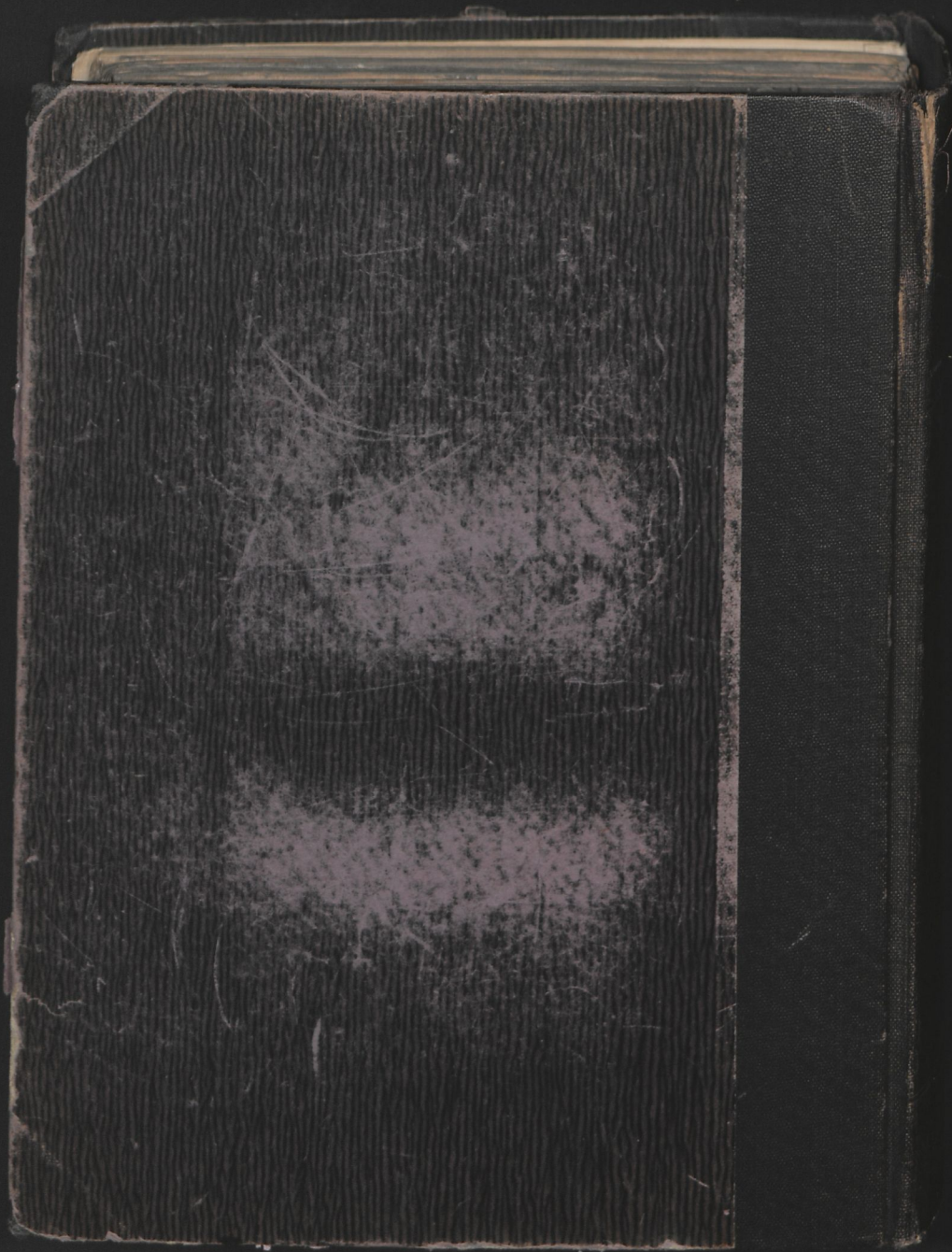
ULB Halle
004 334 728 3

A

Sb.

12237
Fo

N 18

27

DE
FORO DELICTI IN CONFINIO CIVITATVM
COMMISSI

1793 11

DISPUTATIO

Q V A M

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE
PRAESIDE
CHRISTOPHORO CAROLO STVEBEL

VTRIVSQVE IVRIS DOCTORE ET CAVSARVM PATRONO

DIE XVIII. IVNII A. R. S. MDCCXCIII.

H. L. Q. C.

PVBLICE DEFENDET

AVCTOR

IOANNES CAROLVS MICHAEL WEHNER

TORGAVIENSIS.

VITEBERGAE,

LITERIS TZSCHIEDRICHII.